

تقوا، بصیرت و توکل

نیازهای جدی امروز

سخنرانی حجت الاسلام و المسلمین نبوی در جمع طلاب شهرستان سراب مقیم قم

خدا را شاکرم که توفیق حضور در جمع شما بزرگواران را عنایت فرمود. اینجانب قصد دارم در این جلسه چند نکته را خدمت شما عرض کنم. امیدوارم مرضی حضرت ولی عصر علیه السلام قرار گیرد.

اگر چه ما باید علومی را از طریق عادی کسب کنیم؛ اما این کافی نیست و به علوم دیگری که همانا علوم واقعی است نیازمندیم. همان علمی که در روایت می فرماید: «الْعِلْمُ نُورٌ يَفْذِقُهُ اللَّهُ فِي قَلْبٍ مَنْ يَشَاءُ»^(۱) علم نوری است که خداوند در قلب هر کس که بخواهد قرار می دهد.»

در باب اهمیت تقوا و فواید آن، قرآن مجید می فرماید: «وَاتَّقُوا اللَّهَ وَ يُعَلِّمَكُمُ اللَّهُ»^(۲) «تقوای الهی داشته باشید و خداوند شما را علم می آموزد.» اگر حرف واو در آیه نبود، و «یعلمکم الله»، جواب جمله اول باشد، معنایش این می شود که تقوا داشته باشید، خداوند به شما علم می آموزد؛ اما وقتی می فرماید:

۱. مصباح الشریعه، مؤسسة الاعلمی للمطبوعات، ج اول، ۱۴۰۰ هـ. ق، ص ۱۶.

شده که آزمایش حتمی و قطعی است. «وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ»^(۳) «هر آینه و حتماً شما را با ترس و گرسنگی و کم شدن اموال و جانها و ثمرها، می‌آزمایم و به صبرکنندگان مژده و بشارت بده.»

در آیات دیگر می‌فرماید که شما را آزمایش می‌کنیم تا مجاهدین و غیر مجاهدین از هم مشخص شوند. یا اینکه می‌فرماید: «تصور نکنید که اگر گفتید ایمان آوردیم، شما را رها می‌کنیم؛ بلکه شما را در بوته آزمایش قرار می‌دهیم.» آیات متعددی در قرآن به صورت مکرر به ما در این زمینه هشدار می‌دهد. فلسفه درخواست هدایت در نماز «اهدنا الصراط المستقیم»، آن هم چند بار در یک شبانه روز، گواه بر این است که دائماً در معرض خطر، لغزش و انحراف هستیم. حتی رسول خدا ﷺ در نمازش این درخواست را از خداوند تبارک و تعالی می‌کند. چرا؟ برای اینکه قرآن به پیامبر اکرم ﷺ می‌فرماید که تو نیز اگر عنایت خداوند نباشد در معرض خطر

البتّه خداوند متعال، علم واقعی را در قلب هر کسی قرار نمی‌دهد و این نیاز به تأمین اسباب و مقدمات دارد. «أَبَى اللَّهُ أَنْ يُجْرِيَ الْأَشْيَاءَ إِلَّا بِأَسْبَابٍ»^(۱) «خداوند از اینکه امور را بدون اسباب آن انجام دهد ابا دارد.»

و سبب و زمینه این امر نیز تقوای الهی است. کسی که قلبش همراه با تقوا باشد، علم واقعی در آن، جا می‌گیرد. چنانچه صرفاً دارای علم عادی و اکتسابی باشیم و از علوم حقیقی تهی، احتمال لغزش و انحراف ما زیاد است. در این قضایای اخیر، فتنه‌ای که بوجود آمد، لغزشهایی صورت گرفت که برای همه عبرت آموز است؛ اما معمولاً عبرت‌گیری از حوادث کم‌تر صورت می‌گیرد. «مَا أَكْثَرَ الْعَبْرَ وَ أَقَلَّ الْإِعْتِبَارَ»^(۲) چه بسیارند عبرتها و چه کم است عبرت گرفتن.»

در طول تاریخ، حوادث و فرازهایی به وجود می‌آید که انسان در آنها آزمایش می‌شود. در قرآن هم اعلام

۱. کافی، شیخ کلینی، دار الکتب الاسلامیه، تهران، چ چهارم، ۱۳۶۵ ش، ج ۱، ص ۱۸۳.
 ۲. بحار الانوار، علامه مجلسی، مؤسسه الوفاء، بیروت، لبنان، ۱۴۰۴ ق، ج ۶۸، ص ۳۲۸.

و لغزش هر چند ناچیز قرار داری، ﴿وَلَوْ لَا أَنْ تَشْتَاكَ لَقَدْ كِدْتَ تَرْكُنْ إِلَيْهِمْ شَيْئًا قَلِيلًا﴾؛^(۱) «اگر تو را ثابت قدم و استوار نکرده بودیم، هر آینه نزدیک بود به مقدار کمی به آنان متمایل شوی و تکیه کنی.»

البته مرحله نیازمندی پیامبر ﷺ به هدایت از جانب خداوند با مرحله‌ای که ما به این هدایت نیاز داریم، خیلی فاصله دارد؛ ولی به هر حال آنچه که مهم است، نیاز همه ما به هدایت است. جریان و فتنه اخیر یک کوره آزمون بود. تنها یک فراز و نشیب نرم و آرام نبود؛ بلکه یک آزمایش سنگین و مواج بود.

در این آزمون، همانطوری که مقام معظم رهبری فرمودند، عده‌ای مردود شدند. عده‌ای که خدمات زیاد و سوابق انقلابی داشتند. اینها مایه عبرت است که هیچ گاه به خود اعتماد نکرده، مغرور نشویم؛ بلکه تمام اعتماد و توکلمان به خدا باشد. ﴿وَمَنْ يَتَّوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ﴾؛^(۲) «هر کس به خدا توکل کند،

خدا او را کفایت می‌کند.»

توکل، تنها در امور مادی و اقتصادی نیست؛ بلکه در امور هدایت نیز باید همیشه اتکال به خدا داشته باشیم. قرآن می‌فرماید: ﴿وَمَا لَنَا أَلَّا نَتَّوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ وَقَدْ هَدَانَا سُبُلَنَا﴾؛^(۳) «چگونه توکل به خدا نکنیم در حالی که ما را به راههای درست هدایت کرد.»

اگر مجاهده در راه خدا کنیم خداوند ما را هدایت می‌کند ﴿وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا﴾؛^(۴) «کسانی که در راه ما مجاهده می‌کنند، آنها را به راه خودمان هدایت می‌کنیم.»

وقتی ریاست طلبیها به میدان می‌آید، انسان دچار مشکل می‌شود. شخصی در جایی صحبت می‌کرد و چنان از اخلاص و بی‌توجهی به ریاست و دنیا، حرف زد که ما لذت بردیم؛ ولی در فرازهای اخیر، دچار مشکل شد.

یکی از عبرتهای این قضایا، آقازاده‌ها هستند. آقازاده‌ها اشتباهی تصور می‌کنند اگر به خاطر پدرشان، به آنها احترام می‌کنند، خودشان هم آقا

۳. ابراهیم/۱۲.

۴. عنکبوت/۶۹.

۱. اسراء/۷۴.

۲. طلاق/۳.

شده‌اند.

از دین و از مذهب تشیع دفاع کردند. مرحوم علامه امینی رحمته‌الله با تمام وجود شروع به کار می‌کند و تمام زندگی‌اش را وقف شیعه می‌کند و همانطور که شنیده‌اید حتی برای تحقیقات به هندوستان می‌رود و آن قدر مشغول است که وقتی می‌پرسند آنجا هوا گرم بود یا سرد؟ جواب می‌دهد: من چیزی متوجه نشدم.

این آقا به جایی می‌رسد که در یکی از جلسات رسماً می‌گوید: من نماینده امیر المؤمنین علیه‌السلام هستم. اگر کسی حاجتی ندارد از این جلسه بیرون برود. با این ضرس قاطع صحبت می‌کند و علامه است، این حرف را بی حساب نمی‌گوید.

یکی از وزرای عراق تلگرافی برای علامه امینی رحمته‌الله می‌نویسد: من فرزندی دارم که پزشکان او را جواب کرده‌اند. اگر شفای او را از امیر المؤمنین علیه‌السلام بگیری، من شیعه می‌شوم. علامه امینی به حرم امیر المؤمنین علیه‌السلام مشرف می‌شود و عرض می‌کند، آقا من بر می‌گردم که در جواب وزیر عراق بنویسم که دختر

واقعاً ما با این طرز تفکر و رویه، چه چیزی می‌خواهیم به مردم و دنیا آموزش دهیم؟

انسان گاهی روی منبر و در سخنرانی چیزهایی می‌گوید؛ ولی وقتی در معرض امتحان قرار می‌گیرد نمی‌تواند نمره خوب به خودش بدهد. اصلاً نمی‌توان به خود اعتماد کرد. وقتی انسان تصمیم می‌گیرد و تصمیمش حتمی است، حتماً باید به خدا توکل کند؛ چون بدون توکل دچار مشکل می‌شود. خداوند به پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم می‌فرماید: **«وَ شَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ»** ^(۱) «در امور با مردم مشورت کن و هنگامی که تصمیم گرفتی، به خداوند توکل کن.»

ما باید خودمان را فدای دین و مذهب تشیع کنیم؛ نه اینکه دین و ایمان خود را برای رسیدن به نان و نوایی از بین ببریم. توجه کنید در طول تاریخ، چه بسیار از بزرگان مانند آیت‌الله امینی، آیت‌الله حکیم، مرحوم کاشف الغطاء، آقا بزرگ تهرانی و علمای دیگر چگونه

او را شما شفا دادید و بعد می‌آید و این مطلب را می‌نویسد.

دختر شفا پیدا می‌کند و وزیر عراق مجدداً می‌نویسد که من می‌خواهم شیعه شوم؛ ولی نگرانم اگر متوجه شوند مرا اذیت کنند. علامه امینی رحمته الله می‌گوید: شیعه شو! من از امیرالمؤمنین علیه السلام برای تو امنیت درخواست می‌کنم.

این ارتباط، به خاطر یک عمر خدمت در خانه امیر المؤمنین علیه السلام است. اینها ثمره فدا کردن همه چیز در راه شیعه است؛ نه اینکه برای مطامع دنیوی، شیعه و تشیع را قربانی خود کنند.

در این قضایای اخیر و فتنه‌ای که به پا شد، روی بزرگان سرمایه‌گذاری کردند تا تأثیر بگذارند. اینها سعی کردند که بین علما و مراجع تفرقه و شقاق ایجاد کنند. از عده‌ای از مراجع و بزرگان طرفداری می‌کنند تا به مقاصد خودشان برسند. در حالی که اصلاً اعتقادی به هیچ یک از مراجع ندارند. وقتی افرادی که در کشورهای خارجی به عنوان اتاق فکر اینها، علیه قرآن، پیامبر صلی الله علیه و آله و ائمه عصمت و طهارت علیهم السلام حرف می‌زنند و هتاکی می‌کنند، چگونه

اینها طرفدار علما و مراجع هستند؟ اینها نیرنگ است. عده‌ای از روحانیان که در دام مادیات و دنیا افتادند، به این امر آلوده شده و مردود شدند.

وقتی آن تفریحات آن چنانسی، مزایای هنگفت و وامهای عجیب آنها از بانکها و زندگیهای تجملی به خطر افتاد و مقداری از دست‌اندازیها، قیچی و قطع شد و وقتی حب اولاد و اموال بر حب دین خدا و حکومت الهی، چربید، تاب نیاوردند و این گونه قضایا را به وجود آوردند.

قضایایی که علاقمندان به نظام و تشیع در آفریقا، در کشورهای مختلف و شیعیان لبنان، همه را نگران جمهوری اسلامی کرد که مأمن و پناهگاه شیعه در جهان است، آنان در این مدت بسیار تأسف خوردند. اینان چگونه می‌توانند روز قیامت جوابگوی اعمال خود باشند.

امیدواریم خداوند ما را از دام شیطان و غلطیدن در دنیا و پیروی از هواها حفظ کند و ریشه و منشأ فتنه، تفرقه و تشتت در بین مردم را بخشکاند.

